

PRZEDMIOTOWE ZASADY OCENIANIA

GEOGRAFIA

ZSS – SZKOŁA PODSTAWOWA W KOMARÓWCE PODLASKIEJ

Nauczyciel : Jolanta Mazur Mickiewicz

WSTĘP

Ogólne cele kształcenia geograficznego w podstawie programowej z dnia 14 lutego 2017r.

I. W zakresie wiedzy geograficznej:

- *poznanie wybranych krajobrazów Polski i świata, ich głównych cech i składników;*
- *poznanie głównych cech środowiska geograficznego Polski, własnego regionu i najbliższego otoczenia „małej ojczyzny”, a także wybranych krajów i regionów Europy oraz świata;*
- *opanowanie podstawowego słownictwa geograficznego w celu opisywania oraz wyjaśniania występujących w środowisku geograficznym zjawisk i zachodzących w nim procesów;*
- *integrowanie wiedzy przyrodniczej z wiedzą społeczno-ekonomiczną i humanistyczną;*
- *poznanie zróżnicowanych form działalności człowieka w środowisku, ich uwarunkowań i konsekwencji oraz potrzeby racjonalnego gospodarowania zasobami przyrody;*
- *poznanie zróżnicowania społeczno-gospodarczego i kulturowego społeczeństw na świecie poprzez pogłębienie wiedzy o ludziach, społecznościach i narodowościach;*
- *rozumienie współzależności między elementami środowiska przyrodniczego i społeczno-gospodarczego oraz związków i zależności w środowisku geograficznym w skali lokalnej, regionalnej i globalnej;*
- *wyjaśnianie przestrzennego zróżnicowania warunków środowiska przyrodniczego oraz życia i różnych form działalności człowieka.*

II. W zakresie umiejętności i stosowania wiedzy w praktyce:

- *prowadzenie obserwacji i pomiarów w terenie, analizowanie, dokonywanie opisu, porównywanie, klasyfikowanie;*
- *wykorzystywanie wiedzy i umiejętności geograficznych w celu lepszego rozumienia współczesnego świata;*
- *korzystanie z planów, map, fotografii, rysunków, wykresów, danych statystycznych, tekstów źródłowych oraz technologii informacyjno-komunikacyjnych w celu zdobywania, przetwarzania i prezentowania informacji geograficznych;*
- *czytanie i interpretacja map różnej treści;*
- *określanie związków i zależności między poszczególnymi elementami środowiska przyrodniczego, ich wpływu na warunki życia człowieka i jego działalność, formułowanie twierdzeń o prawidłowościach, dokonywanie uogólnień;*
- *krytyczne myślenie, formułowanie sądów, wartościowanie, ocenianie zjawisk oraz procesów społeczno-kulturowych, gospodarczych zachodzących w różnych regionach świata i w Polsce;*
- *stawianie pytań, formułowanie hipotez i kreatywne rozwiązywanie problemów;*

- *podejmowanie nowych wyzwań oraz racjonalnych działań prośrodowiskowych i społecznych;*
- *rozwijanie umiejętności percepcji przestrzeni i wyobraźni przestrzennej;*
- *podejmowanie konstruktywnej współpracy z innymi, nabywanie kultury ogólnej sprzyjającej umiejętności komunikowania się, kształtowania trwałych i skutecznych relacji w grupie, empatii;*
- *wykorzystanie zdobytej wiedzy i umiejętności geograficznych w życiu codziennym.*

III. W zakresie kształtowania postaw – wychowania:

- *poznawanie siebie, swoich predyspozycji, talentów oraz kształtowanie różnych aspektów własnej osobowości;*
- *rozwijanie pasji poznawczej skutkującej wzrostem zainteresowania i motywacji wewnętrznej do uczenia się geografii;*
- *łączenia racjonalności naukowej z refleksją nad pięknem i harmonią świata przyrody oraz dziedzictwem kulturowym ludzkości;*
- *przyjmowanie postawy szacunku do środowiska przyrodniczego oraz rozumienie potrzeby mądrego w nim gospodarowania;*
- *kształtowanie poczucia tożsamości, patriotyzmu oraz postaw wspólnotowych i obywatelskich;*
- *kształtowania poczucia dumy z piękna ojczystej przyrody i dorobku naszego narodu, poprzez poznanie m.in.: różnych obiektów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego własnego regionu i Polski, krajobrazów Polski, walorów przyrodniczych, kulturowych, turystycznych oraz osiągnięć Polaków w różnych dziedzinach życia, w tym sukcesów polskich firm na arenie międzynarodowej;*
- *kształtowanie pozytywnych, emocjonalnych i duchowych więzi z krajem ojczystym, z najbliższym otoczeniem społecznym i przyrodniczym („małą ojczyzną”, własnym regionem), a także w pewnym stopniu z całą planetą Ziemią;*
- *rozwijanie zdolności percepcji najbliższego otoczenia i miejsca rozumianego jako „oswojona” najbliższa przestrzeń, której uczeń nadaje pozytywne znaczenia;*
- *poczucie odpowiedzialności za stan środowiska geograficznego i przyszły rozwój społeczno-kulturowy i gospodarczy „małej ojczyzny”, własnego regionu i Polski;*
- *rozwijanie poczucia estetyki oraz potrzebę kształtowania ładu przestrzennego;*
- *kształtowanie postawy szacunku, zrozumienia, tolerancji i poszanowania innych kultur przy jednoczesnym zachowaniu poczucia wartości dziedzictwa kulturowego własnego narodu i własnej tożsamości;*
- *przelamywanie stereotypów w ocenie miejsca poszczególnych krajów, społeczeństw w gospodarce, życiu politycznym i kulturze.*

Przedmiotowe Zasady Oceniania z geografii są zgodne z:

- Rozporządzeniem MEN z dnia 3 sierpnia 2017r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania, promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania egzaminów i sprawdzianów w szkołach publicznych
- Podstawą programową MEN
- Statutem Zespołu Szkół Samorządowych w Komarówce Podlaskiej
- Przyjętym w Szkole programem nauczania.

I. Ocenianie osiągnięć uczniów

1. Ocenianie osiągnięć edukacyjnych ucznia z geografii polega na rozpoznaniu przez nauczyciela poziomu i postępów w opanowaniu wiadomości i umiejętności w stosunku do wymagań edukacyjnych z podstawy programowej i realizowanego w szkole, zgodnego z podstawą programową, programu nauczania.

2. Ocenianie ma na celu:

- informowanie ucznia o poziomie jego osiągnięć edukacyjnych i jego zachowaniu oraz postępach w tym zakresie;
- udzielanie uczniowi pomocy w nauce poprzez przekazanie mu informacji o tym, co zrobił dobrze i jak powinien dalej się uczyć;
- udzielanie uczniowi wskazówek do samodzielnego planowania własnego rozwoju;
- motywowanie ucznia do dalszych postępów w nauce i zachowaniu;
- monitorowanie bieżącej pracy ucznia;
- dostarczanie rodzicom (prawnym opiekunom) i nauczycielom informacji o postępach lub trudnościach w nauce i zachowaniu ucznia oraz o jego szczególnych uzdolnieniach;
- umożliwienie nauczycielom doskonalenia organizacji i metod pracy dydaktyczno - wychowawczej.

3. Sprawdzanie i ocenianie osiągnięć dotyczy:

- przyrostu wiadomości w zakresie:
  - wskazywania i opisywania: faktów, nazw geograficznych, terminów,
  - zrozumienia związków i zależności zachodzących w przestrzeni geograficznej;
- przyrostu umiejętności w zakresie:
  - samodzielnego porządkowania i wartościowania informacji,
  - posługiwania się zdobytymi informacjami z różnych źródeł (np. interpretowanie danych statystycznych, czytanie mapy),
  - praktycznego stosowania informacji (np. orientacja na mapie),
  - twórczego rozwiązywania problemów,
  - prezentowania treści geograficznych (np. formułowanie notatki w zeszycie przedmiotowym, wykonanie rysunku, szkicu, diagramu);
- postaw
  - systematyczności pracy ucznia przez cały rok (przygotowanie się do zajęć lekcyjnych, udział w wykonywaniu zadań na lekcji),
  - aktywności i inicjatywy,
  - rozwoju własnych zdolności i zainteresowań,
  - umiejętności współdziałania w grupie.

4. Ocenianie ucznia obejmuje:

- określanie wymagań edukacyjnych niezbędnych do uzyskania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z geografii;

- ocenianie bieżące według skali przyjętej w Szkole;
- ustalanie rocznej oceny klasyfikacyjnej z geografii.

5. Ocena jest informacją, w jakim stopniu uczeń spełnił wymagania programowe postawione przez nauczyciela.

II. Zasady oceniania

1. Przedmiotowe zasady oceniania z geografii są zgodne z zasadami przyjętymi w Wewnątrzszkolnych Zasadach Oceniania. **Są to następujące zasady:**

- **zasada częstotliwości i rytmiczności** – uczeń oceniany jest na bieżąco i rytmicznie; ocena końcowa nie jest średnią ocen cząstkowych;
- **zasada jawności kryteriów** – uczeń i jego rodzice (prawni opiekunowie) znają kryteria oceniania, zakres materiału z geografii w danej klasie oraz formy pracy podlegające ocenie;
- **zasada różnorodności oceniania** wynikająca ze specyfiki przedmiotu;
- **zasada różnicowania wymagań** – zadania stawiane uczniom mają zróżnicowany poziom trudności, dają możliwość uzyskania wszystkich ocen;
- **zasada otwartości** – Przedmiotowe Zasady Oceniania z geografii podlegają weryfikacji i modyfikacji, co wynika z konieczności dostosowania do zmian zachodzących w WZO będących wynikiem okresowej ewaluacji.

2. Oceny są jawne zarówno dla ucznia, jak i jego rodziców (prawnych opiekunów).

III. Sposoby informowania uczniów i rodziców

1. Uczeń i rodzice (prawni opiekunowie) na początku roku szkolnego są informowani o:

- wymaganiach edukacyjnych niezbędnych do uzyskania śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z geografii;
- sposobach sprawdzania osiągnięć edukacyjnych uczniów;
- warunkach i trybie uzyskania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej z geografii.

Uczeń jest informowany na pierwszej lekcji przedmiotu. Rodzice (prawni opiekunowie) podczas zebrania z rodzicami przez nauczyciela lub za pośrednictwem wychowawcy. Informacje, o których mowa znajdują się także na stronie internetowej szkoły.

2. Uczeń i rodzice (prawni opiekunowie) w trakcie roku szkolnego są informowani o:

- **O przewidywanej śródrocznej i rocznej ocenie niedostatecznej miesiąc** przed klasyfikacyjnym posiedzeniem Rady Pedagogicznej Szkoły. Fakt powiadomienia ucznia jest odnotowany w dzienniku lekcyjnym. Rodzice są informowani za pośrednictwem wychowawcy.
- **O przewidywanej ocenie śródrocznej i rocznej** uczeń jest powiadamiany **dwa tygodnie** przed klasyfikacyjnym posiedzeniem Rady Pedagogicznej Szkoły. Fakt powiadomienia ucznia jest odnotowany w dzienniku lekcyjnym.

IV. Tryb oceniania i skala ocen

1. Oceny bieżące, klasyfikacyjne śródroczne i roczne stosuje się według przyjętej w szkole skali, tj.:

- stopień celujący – 6 (cel)
- stopień bardzo dobry – 5 (bdb)
- stopień dobry – 4 (db)
- stopień dostateczny – 3 (dst)
- stopień dopuszczający – 2 (dop)
- stopień niedostateczny – 1 (ndst)

2. Przy zapisywaniu ocen cząstkowych stosuje się plusy i minusy.

3. Oceny bieżące odnotowywane są w dzienniku lekcyjnym w formie cyfrowej, oceny klasyfikacyjne w formie słownej, w pełnym brzmieniu.

V. Ocenianie śródroczne - formy oceniania, sposoby korygowania niepowodzeń ucznia z trudnościami oraz wzmacniania rozwoju i zainteresowań ucznia uzdolnionego

Formy pracy ucznia podlegające ocenianiu:

- prace pisemne:
  - sprawdzian, kartkówka, zaliczenie znajomości mapy,
- odpowiedź ustna,
- praca domowa,
- prace domowe dodatkowe,
- prowadzenie dokumentacji swojej pracy,
- praca i aktywność na lekcji,
- praca i aktywność poza lekcjami,
- praca w grupie

1. PRACE PISEMNE - sprawdzian

1.1. Sprawdzian jest obowiązkowy.

1.2. Zakres sprawdzianu obejmuje jeden dział. Może być także przeprowadzony sprawdzian podsumowujący pracę uczniów (roczny).

1.3. Sprawdzian trwa jedną godzinę, poprzedzony jest lekcją powtórzeniową.

1.4. Sprawdzian jest sprawdzony i omówiony w ciągu dwóch tygodni od jego przeprowadzenia.

1.5. Sprawdzian zapisywany jest w dzienniku z co najmniej tygodniowym wyprzedzeniem i z zachowaniem warunku, że uczeń może mieć w tygodniu maksymalnie trzy sprawdziany i najwyżej jeden w ciągu dnia.

1.6. Termin sprawdzianu na życzenie uczniów może ulec zmianie, jednak wówczas nie stosują się zasady p.1.5.

1.7. Uczeń, który **opuścił sprawdzian z przyczyn usprawiedliwionych** pisze ten sprawdzian w najbliższym możliwym terminie, jednak nie później, niż dwa tygodnie od dnia powrotu do szkoły. Termin i czas wyznaczany jest tak, by nie zakłócać procesu nauczania pozostałych uczniów.

1.8. Jeżeli uczeń nie napisze sprawdzianu w uzgodnionym terminie, otrzymuje do dziennika oc. niedostateczną.

1.9. Jeżeli uzyskana przez ucznia ocena ze sprawdzianu nie satysfakcjonuje go - istnieje możliwość poprawy na zasadach i w terminie ustalonym przez nauczyciela.

1.10. Uczeń, który otrzymał ocenę niedostateczną ze sprawdzianu, **może ją poprawić** w ciągu dwóch tygodni (poprawa jest dobrowolna). W dzienniku lekcyjnym obok oceny niedostatecznej wpisuje się ocenę z poprawy. Termin i czas wyznaczany jest tak, by nie zakłócać procesu nauczania pozostałych uczniów. Poprawa może odbyć się także w formie ustnej jeżeli wymaga tego dostosowanie form pracy z uczniem wynikające z jego dysfunkcji.

Nauczyciel może nie zgodzić się na poprawę oceny niedostatecznej ze sprawdzianu uczniowi, który w trakcie realizacji zagadnień objętych sprawdzianem nie dołożył własnych starań, aby uzyskać z tego sprawdzianu ocenę pozytywną (wykazywał lekceważący stosunek do obowiązków szkolnych w zakresie przedmiotu, nie przygotowywał się do lekcji, nie odrabiał prac domowych, nie zgłaszał problemów z rozumieniem

realizowanych zagadnień, celowo nie uczęszczał na zajęcia pozalekcyjne, na których mógł uzyskać pomoc w wyrównaniu braków, ma nieusprawiedliwione nieobecności na lekcjach geografii).

1.11. W przypadku opuszczenia przez ucznia co najmniej 25% zajęć edukacyjnych nauczyciel może wyznaczyć takiemu uczniowi pisemny sprawdzian frekwencyjny z materiału realizowanego w okresie jego nieobecności.

2. PRACE PISEMNE - kartkówka

2.1. Kartkówka obejmuje zakres wiedzy dotyczący trzech ostatnio realizowanych tematów (pisemna forma odpowiedzi).

2.2. Może być zapowiedziana lub nie.

2.3. Kartkówka jest sprawdzona i posumowana (uczeń ma do niej wgląd) w miarę możliwości na następnej lekcji, najpóźniej w ciągu tygodnia od jej przeprowadzenia.

2.4. Kartkówek dotyczących sprawdzenia wiedzy z trzech ostatnich tematów nie poprawia się pisemnie.

2.5. Uczeń może poprawić kartkówkę (jeden raz w półroczu) w formie odpowiedzi ustnej na następnej lekcji lub w czasie pozalekcyjnym, jeśli czas na lekcji na to nie pozwala.

3. PRACE PISEMNE – zaliczenie znajomości mapy, konturówki

Na poziomie każdej klasy gimnazjum obowiązuje zakres wiedzy dotyczący znajomości mapy, z którego uczeń jest rozliczany w formie pisemnej lub ustnej.

3.1. Zaliczenie znajomości mapy w formie konturówek jest zapowiadane z wyprzedzeniem, tak aby uczeń miał czas na przygotowanie. Dodatkowo uczeń otrzymuje pomoc od nauczyciela, którymi są wytyczne do opanowania i mapy konturowe do ćwiczeń w domu (może w tym zakresie wykorzystywać także mapki w zeszytach ćwiczeń).

3.2. Zaliczenie znajomości mapy jest obowiązkowe. Uczeń nieobecny lub uczeń, który otrzymał ocenę niedostateczną zalicza określony zakres materiału w czasie uzgodnionym z nauczycielem w sposób nie zakłócający pracy innym uczniom.

UWAGA. Nauczyciel ma prawo przerwać uczniowie jakąkolwiek formę pisemną (kartkówka, sprawdzian, konturówka), jeżeli stwierdzi na podstawie jego zachowania niesamodzielność pracy. Przez niesamodzielną pracę należy rozumieć: odwracanie się, rozmawianie, odpisywanie, przepisywanie itp. lub zakłócanie przebiegu sprawdzianu, np. sygnałem telefonu komórkowego. Stwierdzenie niesamodzielnej pracy lub zakłócanie przebiegu jest podstawą do wystawienia oceny niedostatecznej, której nie można poprawić

4. OCENIANIE, PRZECHOWYWANIE I UDOSTĘPNIANIE PRAC PISEMNYCH

4.1. Progi procentowe ocen z prac pisemnych

0% - 29% - niedostateczny

30% - 49% - dopuszczający

50% - 74% - dostateczny

75% - 89% - dobry

90% - 99% - bardzo dobry

100% + zadania dodatkowe – celujący

4.2. Sprawdzone i ocenione prace pisemne, tj. sprawdziany i kartkówki uczniów i jego rodzice (prawni opiekunowie) otrzymują do wglądu. Nie są one udostępniane uczniom i rodzicom do domu. Na prośbę ucznia lub jego rodziców (prawnych opiekunów) nauczyciel ustalający ocenę uzasadnia ją.

4.3. Dokumentację dotyczącą oceniania osiągnięć i postępów w nauce, w tym z prac pisemnych nauczyciel przedstawia uczniowi na bieżąco (na lekcji lub przerwie), zaś rodzicom (prawnym opiekunom) – w trakcie

zebrań z rodzicami lub podczas indywidualnych konsultacji. Dokumentacji tej nie można kserować, fotografować i wносить poza obręb szkoły.

4.4. Dokumentację z prac pisemnych przechowuje się do końca danego roku szkolnego.

5. INNE FORMY AKTYWNOŚCI PODLEGAJĄCE OCENIANIU

5.1. Odpowiedź ustna

- przy odpowiedzi ustnej obowiązuje ucznia znajomość trzech ostatnich tematów
- odpowiedzi ustne obejmują także znajomość mapy w zakresie dotyczącym danego zagadnienia,
- odpowiedź może być połączona z umiejętnością posługiwania się przyrządami, schematami i innymi pomocami,
- oceniany jest poziom merytoryczny, poprawność stosowania nazw i terminów geograficznych, wyjaśnianie zjawisk i procesów, kultura wypowiedzi.

5.2. Praca domowa

obowiązkowa

- przy ocenianiu brana jest pod uwagę staranność, rzeczowość, rzetelność, estetyka
- za poprawnie wykonaną pracę domową uczeń otrzymuje ocenę w skali 2-5
- brak pracy domowej – uczeń otrzymuje uwagę w zeszytach i związane z tym punkty karne zgodnie z punktowym systemem oceniania Szkoły oraz polecenie nadrobienia i okazania jej nauczycielowi na następnej lekcji*

* jeżeli uczeń często uchyla się od obowiązku odrabiania pracy domowej, wpływa to na obniżenie jego semestralnej lub rocznej oceny z geografii gdyż zaniedbania na polu pracy własnej ucznia przyczyniają się do pogłębiania braków w wiadomościach i umiejętnościach przedmiotowych

dodatkowa (dla chętnych)

- przedmiotem pracy dla chętnych są zagadnienia wykraczające poza program lub wiążące się z zagadnieniem programowym aktualnie omawianym,
- praca dodatkowa może obejmować wykonanie opracowania w formie: zestawienia wyników (np. obserwacji), schematów, plansz, wykresów, referatów, plakatów, albumów, folderów itp. albo przygotowanie i poprowadzenie części lekcji (inscenizacje, wystawa)
- w przypadku wykonywania pracy dodatkowej wymaga się od ucznia właściwego prezentowania wyników pracy, korzystania z różnych źródeł informacji a przede wszystkim **samodzielnego sporządzenia notatek w oparciu o różnorodne materiały** (ocenie nie podlegają prace, które są jedynie kopiami tekstów z różnych źródeł, w tym internetowych),
- przy ocenianiu prac dodatkowych uwzględnia się kryteria: zrozumienie tematu (znalezienie i wybór źródeł informacji), zakres wiedzy przedmiotowej (dobór materiału rzeczowego), sposób prezentacji (umiejętność posługiwania się wiedzą i pojęciami), konstrukcja pracy i jej forma graficzna (wstęp, rozwinięcie, zakończenie, wykaz literatury),
- za poprawnie wykonaną pracę dla chętnych wymagającą większego nakładu pracy uczeń otrzymuje ocenę (4-6),
- za poprawnie wykonaną pracę nie wymagającą dużego nakładu pracy uczeń otrzymuje „+” (za pięć „+” – ocena celująca, za cztery „+” – ocena bardzo dobra),

- systematyczne i właściwe przygotowywanie przez ucznia dodatkowych prac domowych wpływa na podniesienie jego oceny semestralnej lub rocznej z geografii.

5.3. Prowadzenie dokumentacji swojej pracy (zeszyt przedmiotowy, zeszyt ćwiczeń)

- zeszyt przedmiotowy uczeń może prowadzić jeden przez kilka lat nauki w szkole lub w każdym roku szkolnym oddzielnie,
- przy sprawdzaniu zeszytu przedmiotowego uwzględnia się systematyczność, czytelność i estetykę oraz poprawność zapisów, wykonania map itd.,
- zeszyt ćwiczeń służy głównie do samodzielnej pracy ucznia – pomaga w utrwalaniu wiadomości, ćwiczeniach przed sprawdzianem oraz ćwiczy znajomość mapy,
- sprawdzając poprawność wykonania zadań w zeszycie ćwiczeń uczeń proszony jest o wyjaśnienie wybranej odpowiedzi w celu sprawdzenia samodzielności jego wykonania oraz eliminowania mechanicznego spisywania poprawnych odpowiedzi (z lat ubiegłych lub od innych uczniów klasy).

5.4. Aktywność na lekcji

- przez aktywność na lekcji rozumiemy: częste zgłaszanie się na lekcji i udzielanie poprawnych odpowiedzi, rozwiązywanie przykładów ćwiczeniowych, aktywną pracę w grupach,
- aktywność na lekcji nagradzana jest plusem („+”) lub ustną pochwałą, za trzy zgromadzone znaki plus („+”) otrzymuje ocenę bardzo dobry,
- systematyczna aktywność ucznia podczas lekcji wpływa na podniesienie jego oceny semestralnej lub rocznej z geografii.

5.5. Praca i aktywność poza lekcjami (konkursy, działania w środowisku)

- udział w konkursach przedmiotowych ocenia się w sposób szczególny, ponieważ konkurs obejmuje znacznie większy zakres wiadomości i umiejętności,
- szczególne osiągnięcia ucznia w tym zakresie oceniane są celująco,
- szczegółowe zasady nagradzania za osiągnięcia w szkolnych konkursach geograficznych lub za inne działania (projekty, akcje itp.) uwzględniają ich regulaminy.

5.6. Praca w grupie

- Według ustalonych kryteriów dla danej pracy (oceny mogą być cyfrowe w skali 5-4, lub nagradzane plusem)
- **KRYTERIA OCENIANIA** – warunki, które w większości musi spełnić uczeń, aby otrzymać określoną ocenę

celujący	otrzymuje uczeń, który: a) posiadał wiedzę i umiejętności znacznie wykraczające poza program nauczania i wymagania programowe przedmiotu w danej klasie, b) samodzielnie i twórczo rozwija własne uzdolnienia, biegle posługuje się zdobytymi wiadomościami w rozwiązywaniu problemów teoretycznych lub praktycznych z programu nauczania danej klasy, proponuje rozwiązania nietypowe, rozwiązuje także zadania wykraczające poza program nauczania, c) uzyskał tytuł laureata konkursu przedmiotowego o zasięgu wojewódzkim, uzyskał tytuł finalisty lub laureata ogólnopolskiej olimpiady przedmiotowej, osiąga sukcesy w konkursach i olimpiadach przedmiotowych, zawodach sportowych i innych, kwalifikując się do finałów na szczeblu krajowym lub posiada inne porównywalne sukcesy, osiągnięcia;
bardzo dobry	otrzymuje uczeń, który:

	<p>a) opanował pełny zakres wiedzy i umiejętności określony programem nauczania w danej klasie,</p> <p>b) sprawnie posługuje się zdobytymi wiadomościami, rozwiązuje samodzielnie problemy teoretyczne i praktyczne ujęte w programie nauczania, potrafi zastosować posiadaną wiedzę do rozwiązywania zadań i problemów w nowych sytuacjach,</p> <p>c) sprawnie posługuje się obowiązującą w danym przedmiocie terminologią, precyzyjnością i dojrzałością (odpowiednią do wieku) wypowiedzi ustnych i pisemnych;</p>
dobry	<p>otrzymuje uczeń, który:</p> <p>a) nie opanował wiadomości i umiejętności określonych programem nauczania w danej klasie, ale opanował je na poziomie przekraczającym wymagania zawarte w podstawie programowej,</p> <p>b) poprawnie stosuje wiadomości, rozwiązuje (wykonuje) samodzielnie typowe zadania teoretyczne lub praktyczne, w sytuacjach nietypowych z pomocą nauczyciela,</p> <p>c) stosuje podstawowe pojęcia i prawa ujmowane za pomocą terminologii właściwej dla danej dziedziny wiedzy, wypowiada się klarownie w stopniu zadowalającym, popełnia nieliczne usterki stylistyczne;</p>
dostateczny	<p>otrzymuje uczeń, który:</p> <p>a) opanował zakres materiału programowego ograniczony do treści podstawowych, rozumie tylko najważniejsze związki i powiązania logiczne między treściami,</p> <p>b) rozwiązuje (wykonuje) typowe zadania teoretyczne lub praktyczne o średnim stopniu trudności,</p> <p>c) posiada przeciętny zasób słownictwa, język zbliżony do potocznego, mała kondensacja i klarowność wypowiedzi;</p>
dopuszczający	<p>otrzymuje uczeń, który:</p> <p>a) ma trudności z opanowaniem zagadnień ujętych w podstawie programowej, ale braki te nie przekreślają możliwości uzyskania przez ucznia podstawowej wiedzy z danego przedmiotu w ciągu dalszej nauki (z wyjątkiem uczniów klas programowo najwyższych),</p> <p>b) słabo rozumie treści programowe, podstawowe wiadomości odtwarza mechanicznie, brak umiejętności wyjaśniania zjawisk, rozwiązuje (wykonuje) zadania teoretyczne i praktyczne typowe o niewielkim stopniu trudności,</p>
niedostateczny	<p>otrzymuje uczeń, który:</p> <p>a) nie opanował wiadomości i umiejętności określonych podstawami programowymi, ma braki w wiadomościach uniemożliwiają dalsze zdobywanie wiedzy z tego przedmiotu (nie dotyczy klas programowo najwyższych)</p> <p>b) nie jest w stanie rozwiązać (wykonać) zadań o niewielkim elementarnym stopniu trudności,</p> <p>c) nie skorzystał z pomocy szkoły, nie wykorzystał szans uzupełnienia wiedzy i umiejętności.</p>

WAGA POSZCZEGÓLNYCH FORM AKTYWNOŚCI UCZNI

1. Ocena śródroczna i roczna jest wystawiana na podstawie ocen cząstkowych, przy czym największą wagę mają oceny ze sprawdzianów, następnie z kartkówek i odpowiedzi ustnych (w tym także dotyczących znajomości mapy). Oceny z prac domowych oraz innych form pracy ucznia podlegających ocenianiu pełnią rolę wspomagającą.
2. Przy ustalaniu oceny rocznej uwzględnia się pracę i wyniki z całego roku szkolnego.

TRYB I WARUNKI UZYSKANIA WYŻSZEJ NIŻ PRZEWIDYWANA ROCZNA OCENA Z ZAJĘĆ EDUKACYJNYCH

1. Za przewidywaną ocenę roczną przyjmuje się ocenę zaproponowaną przez nauczyciela, zgodnie z terminami ujętymi w Wewnątrzszkolnych Zasadach Oceniania.
2. Na koniec pierwszego semestru nie przewiduje się dodatkowych sprawdzianów poprawkowych. Uzyskane stopnie w poszczególnych formach aktywności ucznia stanowią podstawę oceny śródrocznej.

3. **Uczeń może ubiegać się o wyższą niż przewidywana ocenę roczną z geografii.** Tryb i warunki ubiegania się są następujące:
- Uczeń nie może ubiegać się o podwyższenie oceny na ocenę celującą.
  - W przypadku pozostałych ocen uczeń może ubiegać się o podwyższenie przewidywanej oceny tylko o jeden stopień.
  - Ubiegać się o podwyższenie oceny można tylko wówczas, jeżeli co najmniej połowa uzyskanych ocen cząstkowych jest równa ocenie, o którą się uczeń ubiega lub od niej wyższa.
  - Inne warunki, które muszą być spełnione, aby można było ubiegać się o wyższą ocenę roczną to:
    - frekwencja na zajęciach z geografii nie niższa, niż 80% (z wyjątkiem długotrwałej choroby),
    - usprawiedliwione wszystkie nieobecności ucznia,
    - przystąpienie do wszystkich przewidzianych przez nauczyciela form sprawdzających ustnych i pisemnych,
    - uzyskanie z wszystkich form sprawdzających ustnych i pisemnych ocen pozytywnych czyli wyższych od niedostatecznej
    - skorzystanie z wszystkich oferowanych przez nauczyciela form poprawy, w tym konsultacji indywidualnych.
  - Poprawa odbywa się poprzez napisanie sprawdzianu skonstruowanego według wymagań na daną ocenę. Poprawa może odbyć się także w formie ustnej jeżeli wymaga tego dostosowanie form pracy z uczniem wynikające z jego dysfunkcji.

KLASYFIKACJA ŚRÓDROCZNA I ROCZNA ORAZ TRYB ODWOŁAWCZY OD USTALONEJ OCENY

1. **O przewidywanej śródrocznej i rocznej ocenie niedostatecznej** uczeń i jego rodzic (prawny opiekun) są powiadamiani **miesiąc** przed klasyfikacyjnym posiedzeniem Rady Pedagogicznej Szkoły.
2. **O przewidywanej ocenie śródrocznej i rocznej** uczeń jest powiadamiany **dwa tygodnie** przed klasyfikacyjnym posiedzeniem Rady Pedagogicznej Szkoły.
3. **Uczeń, który otrzymał śródroczną niedostateczną ocenę klasyfikacyjną ma obowiązek poprawy** oceny na zasadach i w terminach uzgodnionych z uczniem i jego rodzicem. Poprawa odbywa się w czasie pozalekcyjnym.
4. **Niedostateczna roczna ocena klasyfikacyjna z przedmiotu może być zmieniona tylko w wyniku egzaminu poprawkowego.** Warunki przeprowadzania takiego egzaminu zawarte są w WZO.
5. Uczeń, który **opuścił z przyczyn usprawiedliwionych więcej niż 50 % zajęć przewidzianych** w szkolnym planie nauczania może być nieklasyfikowany z przedmiotu, gdyż wówczas brak jest podstaw do ustalenia śródrocznej lub rocznej oceny klasyfikacyjnej. Dla takiego ucznia przeprowadza się **egzamin klasyfikacyjny** zgodnie z procedurami zawartymi w Wewnętrznych Zasadach Oceniania.
6. **Pozytywna roczna ocena klasyfikacyjna może być zmieniona tylko w wyniku egzaminu sprawdzającego** i tylko wówczas, jeżeli została ona wystawiona niezgodnie z przepisami prawa dotyczącego trybu ustalania tej oceny.

VI. Uczeń ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi - organizacja pracy i ocenianie

Stwierdzenie dysfunkcji nie zwalnia uczniów z obowiązków szkolnych.

1. Obszary dostosowania w pracy z uczniami obejmują:

- warunki procesu edukacyjnego (zasady, metody, formy, środki dydaktyczne),
- zewnętrzną organizację nauczania (np. miejsce usadzenia ucznia)
- warunki sprawdzania poziomu wiedzy i umiejętności (metody i formy sprawdzania i kryteria oceniania)

2. Ogólne zasady, których przestrzega się w zakresie dostosowania wymagań dla uczniów ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się:

- **dostosowanie dotyczy głównie form i metod** pracy z uczniem,
- **nie schodzi się poniżej podstawy programowej** (zakres wiedzy i umiejętności powinien dać szansę uczniowi na sprostanie wymaganiom kolejnego etapu edukacyjnego).
- **nie pomija się haseł programowych** lecz ewentualnie realizuje się je na poziomie wymagań koniecznych lub podstawowych,
- **nie obniża się wymagań wobec uczniów z normą intelektualną.**

3. Dostosowanie wymagań na lekcjach geografii.

Dysgrafia	- dostosowanie wymagań dotyczy <u>formy sprawdzania wiedzy, a nie treści</u> - dostosowanie sposobu sprawdzania pracy (uczeń czyta nauczycielowi, to co napisał, jeśli tekst jest nieczytelny lub nauczyciel odpytuje z danego zagadnienia ustnie) - może pisać drukowanymi literami lub na komputerze (prace obszerne), - nie jest oceniana estetyka pisma (zeszyty, z. ćw.)
Dysortografia	- dostosowanie wymagań dotyczy głównie <u>formy sprawdzania i oceniania wiedzy</u> - prace pisemne oceniane są pod kątem merytorycznym, błędy ortograficzne nie mają wpływu na ocenę
Dysleksja	dostosowanie wymagań dotyczy <u>formy sprawdzania wiedzy, nie treści, łagodniejsze kryteria oceniania</u> - zaliczenie mapy – głównie ustnie, uwzględnianie problemu z orientacją przestrzenną, zapamiętaniem kierunków geograficznych (nie obniża się oceny za błędne określenie strony świata, przy prawidłowym wskazaniu położenia obiektu geograficznego na mapie) - odpowiedzi ustne – częściej poprzez odpytywanie indywidualnie, - pojęcia i definicje uczeń może wyjaśnić własnymi słowami (trudności w zapamiętaniu nazw geograficznych) - w ocenie uwzględnia się poprawność toku rozumowania, nie tylko wynik końcowy, - inne rozplanowanie sprawdzianu i rodzaje zadań
Dyskalkulia	- dostosowanie wymagań dotyczy głównie <u>formy sprawdzania wiedzy</u> <u>w zadaniach obliczeniowych:</u> - więcej czasu na rozwiązanie zadania, - może korzystać z kalkulatora - ocenia się tok rozumowania, nie wynik, - wspomagać przy odpowiedziach z mapy,

Uczniowie	z	dostosowanie form i treści wymagań
------------------	----------	---

inteligencją niższą niż przeciętna	<p>(obniżone są kryteria, nie schodzi się poniżej podstawy programowej)</p> <p><u>Sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - pytania proste, konkretne, unikanie problemowych - unikanie pojęć trudnych, abstrakcyjnych (odwołanie do konkretnych przykładów), - większa ilość czasu na przygotowanie się z danego materiału (dzielenie go na małe części, wyznaczanie czasu na jego zapamiętanie i odpytywanie) - mniejsza ilość prac domowych, - inne rozplanowanie sprawdzianu i rodzaje zadań
---	--

Uczeń z zespołem Aspergera	<p>dostosowanie warunków edukacyjnych oraz warunków zewnętrznych w celu osiągnięcia celów kształcenia i wychowania</p> <ul style="list-style-type: none"> - ograniczenie liczby bodźców dźwiękowych, - udostępnienie szerszego pola widzenia (usadzenie w pobliżu nauczyciela), - informowanie wcześniej w przypadku zmiany warunków nauczania (wycieczka, zaj. terenowe), podkreślanie oczekiwanych zasad zachowania, - włączanie do prac grupowych (umiejętności społeczne), - ustalenie sygnałów, które pomogą zauważyć, kiedy uczeń czegoś nie rozumie, - konkretne, jasne i zrozumiałe polecenia do zadań i zasady zachowania, - prace pisemne może poprawiać ustnie,
-----------------------------------	---

uczniowie wybitnie zdolni	<ul style="list-style-type: none"> - uwzględnianie w metodach pracy odmienności zainteresowań i potrzeb ucznia - stawianie bogatszych celów kształcenia, mających poszerzyć wiedzę i umiejętności ucznia, np. dodatkowych zadań z treści wykraczających poza podstawę programową - umożliwianie udziału w olimpiadach i konkursach geograficznych oraz w kołach zainteresowań o tematyce geograficznej lub przyrodniczej
----------------------------------	---

SPOSOBY KORYGOWANIA NIEPOWODZEŃ ORAZ WSKAZYWANIA KIERUNKU DALSZEGO ROZWOJU UCZNI

Uczeń z trudnościami

1. Wskazanie sposobów uzupełnienia wiadomości oraz ich zakres w trakcie podsumowania pracy pisemnej (sprawdziany, kartkówki).
2. Indywidualna pomoc uczniowi w nadrobieniu zaległości (lekcje, na których uczeń był nieobecny) dodatkowe wyjaśnianie zagadnień sprawiających trudności, ćwiczenia usprawniające opanowanie

umiejętności odbywa się w czasie pozalekcyjnym w określone dni tygodnia. Uczniowie są informowani przez nauczyciela o czasie i miejscu, w którym taką pomoc można uzyskać.

3. Uwzględnianie w pracy z uczniem jego specjalnych potrzeb edukacyjnych, dostosowanie wymagań oraz warunków oceniania.
4. Rozmowy z rodzicami podczas wyznaczonych w kalendarzu szkoły zebrań konsultacyjnych.
5. Współpraca z wychowawcą ucznia.

Uczeń uzdolniony

1. Zachęcanie do udziału w organizowanych przez nauczyciela geografii konkursach szkolnych.
2. Zachęcanie ucznia do udziału w konkursach pozaszkolnych. Pomoc uczniowi w przygotowaniu się do nich. Podtrzymywanie zapału i zaciekawienia przedmiotem.
3. Oferowanie zadań dodatkowych na sprawdzianach.
4. Stwarzanie możliwości rozwijania zainteresowań oraz pobudzania ciekawości otaczającym światem poprzez zadania dodatkowe dotyczące realizowanych treści nauczania, także w zakresie wykraczającym poza program nauczania.
5. Stwarzanie możliwości indywidualnej pracy z uczniem w czasie pozalekcyjnym.
6. Współpraca z rodzicami i wychowawcą.

VII. Prawa i obowiązki ucznia:

Na lekcji geografii uczeń ma prawo:

1. Być nieocenianym po dłuższej usprawiedliwionej nieobecności w szkole w pierwszym dniu powrotu do szkoły. W takim przypadku ocena może być wpisana do dziennika tylko za zgodą ucznia.
2. Zgłosić nieprzygotowanie do zajęć na następujących zasadach: przy jednej godzinie przedmiotu w tygodniu - jeden raz w semestrze; przy dwóch godzinach – dwa razy w semestrze. Nieprzygotowaniem jest zarówno brak pracy domowej, jak i niezajomość materiału nauczania z trzech ostatnich lekcji. Każde kolejne zgłoszenie nieprzygotowania wykraczające poza wyznaczony limit jest odnotowywane przez nauczyciela do wiadomości rodziców w klasowym dzienniczku uwag. Nieprzygotowanie może być zgłoszone przed rozpoczęciem lekcji bezpośrednio po wejściu ucznia do sali lekcyjnej. Zgłoszenie nieprzygotowania zwalnia z odpowiedzi ustnej, niezapowiedzianej kartkówki, pracy domowej. Nieprzygotowania nie można zgłosić w przypadku zapowiedzianej kartkówki lub innej zapowiedzianej na dany dzień formy sprawdzania wiadomości i umiejętności.
3. Zgłosić, że nie rozumie omawianych zagadnień lub ćwiczonych umiejętności. Nauczyciel udziela wówczas uczniowi pomocy na zasadach uzgodnionych z nim indywidualnie.
4. Poprawić ocenę ze sprawdzianu z zastrzeżeniem zawartym w rozdziale V, punkt 1, podpunkt 1.9. i 1.10.
5. Do dostosowania wymagań edukacyjnych i oceniania do jego indywidualnych możliwości związanych z występującymi dysfunkcjami (rozdział VI).
6. Korzystać na lekcji ze szkolnego atlasu geograficznego* na zasadach ustalonych z zespołem uczniów danej klasy (dany uczeń korzysta z tego samego atlasu przez cały rok szkolny).

* Atlasy są udostępniane uczniom w szkole. W przypadku stwierdzenia, że uczeń niszczy atlas, który jest mu udostępniany w szkole traci on prawo do korzystania z niego i jest obowiązany przynieść na lekcje atlas własny.

Na lekcji geografii uczeń ma obowiązek:

1. Posiadać niezbędne pomoce na lekcji, tj.: zeszyt, zeszyt ćwiczeń i podręcznik.

2. Uważać i wykonywać polecenia dotyczące realizowanych w trakcie lekcji zagadnień oraz dotrzymywać terminów wyznaczonych zadań.
3. Pracować systematycznie: przygotowywać się do lekcji, odrabiać prace domowe, zgłaszać na bieżąco nauczycielowi kłopoty z rozumieniem omawianych zagadnień i z jego pomocą pokonywać trudności.
4. Uzupełniać zaległości w przypadku nieobecności w szkole.
5. Znać zasady pracy obowiązujące na lekcjach geografii.
6. Szanować pomoce szkolne, z których korzysta podczas lekcji (atlas, globus, mapa ścienna, plansze i inne).

EWALUACJA DOKUMENTU PRZEDMIOTOWE ZASADY OCENIANIA

1. Pod koniec roku szkolnego dokonywana jest wspólnie z uczniami analiza funkcjonowania PZO na lekcjach geografii.
2. Ewaluacja przeprowadzana jest ponadto po każdorazowych zmianach w Statucie Szkoły w zakresie WZO.
3. Ewaluacja wynika także z konieczności dostosowania form i metod pracy oraz zasad oceniania, które zmieniają się w każdym roku szkolnym dla uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych.
4. Zmiany w PZO obowiązują od następnego roku szkolnego.

Załączniki do PZO:

- wymagania edukacyjne kl. V
- wymagania edukacyjne kl. VII
- wymagania edukacyjne kl. VIII